

HOFFMEYER, S. : De danske Målere (2de uitgave).
KOOCH : Wir bestimmen Schmetterlinge, Band 4, Spanner. (1ste en 2de uitgave).
LAMBILLION & DERENNE : Catalogue des lépidoptères de Belgique.
LEMPKE : Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera (en supplementen).
LHOMME : Catalogue des lépidoptères de France et de Belgique.
SOUTH : The moths of the British Isles, 2nd Series.
TER HAAR : Onze vlinders.

Jan SCHUURMANS : Wolfjagerslei 1, 2200 BORGERHOUT.

AANVULLINGEN OP DE LIBELLENTABEL (1974)

(Koen MARTENS)

Determinaties van Odonata in het veld gebeuren de laatste jaren door jonge entomologen voornamelijk met behulp van de "libellentabel", uitgegeven door de Nederlandse Jeugdbondsuitgeverij, 1974. Zonder deze zeer goede tabel, die trouwens aan iedereen aan te raden is, afbreuk te doen, wou ik echter wel wijzen op enige foutjes en onvolkomenheden.

1. Betreffende p. 12 :

In de tabel van het geslacht Lestes maakt men eerst onderscheid tussen "... gehele onderzijde en grootste deel van de achterzijde van de kop zijn geel..." en "praktisch de hele achterkant van de kop donker van kleur". Het eerste geldt voor L. virens en L. barbarus, bij het tweede komt men uit op L. viridis, L. sponsa en L. dryas.

Nu is het echter zo dat ook bij jonge exemplaren van Lestes viridis de achterzijde van de kop vaak een gele kleur heeft, wat kan leiden tot verwarring met L. virens. Het is goed in dit geval de afmetingen goed in het oog te houden. Het abdomen van L. virens is zelden langer dan 30 mm en het abdomen van L. viridis is meestal langer dan 32 mm.

2. Betreffende p. 13 :

Het onderscheid tussen Lestes dryas en Lestes sponsa is niet eenvoudig. Buiten de determinatie op appendices bij mannetjes en de grootte van de valven bij de wijfjes, bestaat er nog het volgende hulpmiddel : bij L. sponsa is de lengte van het pterostigma (vlek in de buurt van de vleugeltop) groter dan drie maal de breedte, bij L. dryas is de lengte van het pterostigma kleiner dan driemaal de breedte.

3. Betreffende p. 17 :

Het onderscheid tussen de wijfjes van het geslacht Ischnura, en dan voornamelijk tussen I. pumilio en I. elegans (heteromorfe vorm) is niet altijd eenvoudig. Het is goed naar volgende kenmerken te kijken :

- bij I. pumilio is het pterostigma in de voorvleugel iets groter dan in de achtervleugel.
- de achterrand van de prothorax is in de vorm van een vierhoekig plaatje uitgerokken en vrij steil opgericht bij I. elegans, bij I. pumilio is de achterrand van de prothorax een enigszins uitgebocht plaatje, maar zeer weinig opgericht (LIEFTINCK, 1926).

- de determinatie op de kleur van het achtste segment bij de wijfjes is in sommige gevallen werkelijk zeer dubieus.

4. Betreffende p. 26 :

Het onderscheid tussen Aeschna viridis (welke trouwens de laatste tientallen jaren niet meer in ons land werd waargenomen) en Aeschna cyanea, wat betreft de wijfjes, is zeer dubieus. Vermeld staat dat A. viridis op het voorhoofd enkel een dwarsstreep bezit, terwijl bij A. cyanea een volledige T-vlek zou voorkomen. Wijfjes van deze laatste bezitten echter ook vaak een onvolledige T-vlek. Beter, hoewel nog niet helemaal ondubbelzinnig, is de determinatie op de tekening op de thorax. Wijfjes van A. cyanea, de blauwe glazenmaker, geven bovendien soms een volledig groene indruk.

5. Betreffende p. 32 :

In verband met het onderscheid tussen Orthetrum brunneum en O. coerulescens heeft men twee determineerkerken juist omgedraaid. Er staat : "... slechts 1 cellenrij tussen aders Rs en Rspl voor O. brun. ..." en "... tussen Rs en Rspl een dubbele rij cellen voor O. coer.". In werkelijkheid is het echter :

- één rij cellen tussen Rs en Rspl voor O. coerulescens, hoogstens enige verdubbelingen aanwezig.
- twee rijen cellen tussen Rs en Rspl bij O. brunneum.

Bovendien is het pterostigma van O. coerulescens meestal 3,5 mm, en niet langer zoals opgegeven.

Gegevens : LIEFTINCK (1926) en vangst O. coerulescens (Hemiksem, 28-08-1978).

6. Betreffende p. 35 :

Betreffende de soort Sympetrum sanguineum : een goed kenmerk voor de mannetjes is ook : achterlijf segment 3 tot 6 ingesnoerd, segmenten 7 en 8 duidelijk breder.

Literatuur :

BEUKEMA Jan, Libellentabel, uitgave NJN, 1964.

DJN, Libellenschlüssel für die BRD, uitgave DJN, 1976, München.

DUTMER en DUIJM, Libellentabel, jeugdbondsuitgeverij, 1974.

HAMMOND, Cyril D., The Dragonflies of Great Britain and Ireland, 1977, London.

LIEFTINCK, M.A., Odonata Neerlandica, in Tijdschrift voor Entomologie, Amsterdam, 1926.

ROBERT, Paul, A., Les Libellules, Delachaux et Niestlé, 1958, Neuchâtel.

Koen MARTENS : L. Mastplein 19, 2710 HOBOKEN.